

Η Α Δ Ε Λ Φ Η

Α'

Ο θέρους τοῦ 1891, ἡ οἰκογένεια τοῦ κ. Μυριάδου, ἑνὸς τῶν πλουσιωτέρων κτηματιῶν τῶν Ἀθηνῶν, διαμένουσα ἐν Κύθῳ δι' ἱαματικὰ λουτρά, ἐγνώρισεν ἐκεῖ τὴν Μαρίαν, χήραν τοῦ ἐν Ἀλεξάνδρειᾳ ἱατροῦ Θαρρετοῦ, ἐλθούσαν ἐκ Τεργέστης μετὰ τοῦ πατρὸς της.

Τὴν φιλίαν, ἣτις συνέδεσε τὰς δύο αὐτὰς οἰκογενείας, τὴν συνέσφιγξεν ἐπὶ πλέον ἡ πρὸς τὴν Μαρίαν ἀκράτητος στοργὴ καὶ συμπάθεια τῆς Ἀγγελικῆς, θυγατρὸς τοῦ κ. Μυριάδου, ἡ ὁποία, δεκαεξέτις μόλις, πρῶτον ἤδη ἡσθάνετο τὸ κενὸν ἐν τῇ καρδίᾳ

της καὶ ἐζήτει νὰ τὸ πληρῶσῃ διὰ τῆς πρὸς τὴν Μαρίαν ἀγάπης της.

Ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἕως τὸ βράδυ ἡ Ἀγγελικὴ εὐρίσκετο εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Μαρίας, ἔτρωγε σχεδὸν πάντοτε μαζὴ της καὶ πολὺ συχνὰ μαζὴ της ἐκοιμᾶτο. Νευρικὴ καὶ εὐφάνταστος, συνεκέντρου τὸ παρελθὸν της, τὸ μέλλον της, τὸν βίον της ὁλόκληρον εἰς τὸ μικρὸν ἐκεῖνο χρονικὸν διάστημα τῶν μετὰ τῆς Μαρίας σχέσεών της, πρὸ τοῦ ὁποίου δὲν ἐνθυμεῖτο τίποτε καὶ πέραν τοῦ ὁποίου δὲν ἐφάνταζετο καμμίαν ἄλλην εὐτυχίαν. Τῇ διηγεῖτο τὰ ὄνειρά της, ὄνειρα ἀθῶα, καὶ τὰς σκέψεις της, σκέψεις παιδικᾶς. Ἡ Μαρία ἦτο διὰ τὴν Ἀγγελικὴν ὅ,τι ὁ ἀνὴρ διὰ τοὺς πνεύμονας. Πρέπει ὁμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ Μαρία ἦτο βεβαίως ἀξία τῆς ἀπείρου ἐκείνης ἀγάπης.

Θελακτικὴ ἡ φυσιογνωμία της ἐδήλου ἀπαράμιλλον εὐγένειαν ψυχῆς· εἶχε τόσῃν χάριν εἰς τὰς κινήσεις, εἰς τὰς στάσεις, εἰς τὸ βλέμμα, εἰς

τὸ μείδιμα, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι ἀενάως ἐξήρχετο ρεῦμα ζωῆς ἐξ αὐ-
τῆς, τὸ ὅποιον ἐπλήρου πᾶν ὅ,τι ἤγγιζε, πᾶν ὅ,τι ἐβλεπεν. Ὄταν
ὠμίλει, ἡ φωνή της ἦτο τόσον μελωδική καὶ αἱ φράσεις της τόσον ζω-
ρῶς ἀπεικονίζοντο ἐπὶ τῆς μορφῆς της, ὥστε ἂν ἤκουέ τις τὰς αὐτὰς
διηγήσεις ἀποστηθιζομένης ὑπ' ἄλλων θὰ τὰς εὔρισκε διαφορετικάς. Εἴ-
χεν ἐν αὐτῇ εἰς ὕψιστον βαθμὸν τὴν δύναμιν τῆς μεταδόσεως· ὅταν
ἐμείδια ἐμειδίωσαν ὅλοι, ὅταν ἦτο λυπημένη ὅλοι ἐλυποῦντο.

* *

Ἡ Μαρία εἶχεν ἀποφασίσει νὰ διέλθῃ τὸν χειμῶνα ὁλόκληρον εἰς
Ἀθήνας καὶ ἦτο βεβία ὅτι ὁ πατὴρ της θὰ συγκατένευε καὶ διότι οὐ-
δέποτε ἐναντιοῦτο εἰς ὅ,τι ἐκείνη ἐπεθύμει καὶ διότι αἱ Ἀθηναί τῷ ἤρε-
σκον καθ' ὑπερβολήν. Δὲν εἶχεν ὅμως ἀνακινώσει τὴν ἀπόφασίν της εἰς
τὴν Ἀγγελικὴν. Ἡ Ἀγγελικὴ ἐγνώριζεν ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῶν
μετὰ τῆς Μαρίας σχέσεών της ὅτι μετὰ τὰ ἐν Κύθῳ λουτρά θὰ ἐπα-
νήρχετο μετὰ τοῦ πατρὸς της εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ τίς εἶδεν πότε θὰ
τὴν ἐπανέβλεπεν· ἐφαντάζετο ὅμως ὅτι τὰ λουτρά ἐκεῖνα οὐδέποτε θὰ
ἐτελείωνον.

Μίαν ἡμέραν ὅμως ὁ κ. Μυριάδης ἔλαβεν ἐκ Μασσαλίας τηλεγρά-
φημα ἐκ μέρους τοῦ υἱοῦ του, διὰ τοῦ ὁποίου τὸν εἰδοποιεῖ ὅτι ἀνεχώρει
ἐκεῖθεν τὴν ἐπομένην. Τὸ τηλεγράφημα ἀνεγνώσθη εἰς ὑπήκοον ὅλης τῆς
οἰκογενείας καὶ δάκρυα χαρᾶς ἐπλήρωσαν τῆς κυρίας Μυριάδου τοὺς
ὀφθαλμούς.

— Γρήγορα νὰ φύγωμε, ἐφώνησεν ἡ καλὴ μήτηρ, ἔχω πέντε χρόνια
νὰ ὀδῶ τὸν Ἀνδρέα μου!

Καὶ τὰ δάκρυα ἐπνιγὸν τὴν φωνήν της.

— Αὔριον, Ἀγγελικὴ μου, ἐξηκολούθησε, νὰ σηκωθῆς πρῶτὴ καὶ νὰ
φροντίσῃς νὰ ἐτοιμασθοῦν ὅλα μας τὰ πράγματα.

Ἡ Ἀγγελικὴ ἐκλείσθη εἰς τὸ δωμάτιόν της. Ἰδοὺ ὅτι αὔριον ἐξη-
μέρωνεν αἶφνης ἡ ἀποφράς ἡμέρα, καθ' ἣν θ' ἀπεχωρίζετο ἀπὸ τὴν Μα-
ρίαν. Ἐπανάρχετο ὁ ἀδελφός της μετὰ πέντε ὅλων ἐτῶν ἀπουσίαν καὶ
αὐτοὶ θὰ ἐπέστρεφον εἰς Ἀθήνας διὰ νὰ τὸν υποδεχθοῦν καὶ ἡ Μαρία θὰ
ἐπέστρεφεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, μακράν, πολὺ μακράν ἐκείνης. Τόσον ὀλι-
γοχρόνιος λοιπὸν ἦτο ἡ εὐτυχία τῆς Ἀγγελικῆς; Καὶ ἔφερε τὸ μανδύ-
λιον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἐκλαίεν ὡς παιδίον. Ὅλοι αἱ στιγμαί, τὰς
ὁποίας διῆλθε μετὰ τῆς Μαρίας ζωηρόταται ἀνέζων ἤδη ἐν τῇ φαντασίᾳ
της· ἐνθυμεῖτο τοὺς μετ' αὐτῆς περιπάτους της, τὰ ἄνθη, τὰ ὁποῖα
συνέλεγον μαζῇ εἰς τὴν ράχιν ἀποτόμου τινος βράχου, τὰς ἀτελευτήτους
συνομιλίας των, τὴν χαρὰν ἣτις μετεδίδοτο εἰς ἀμφοτέρους ὅταν ἔμενον
μαζῇ. Αὔριον διὰ τελευταίαν φορὰν θὰ ἐβλεπε τὴν Μαρίαν, διὰ τελευ-
ταίαν φορὰν θὰ ἤκουε τὴν φωνήν της.

Τὸ πρῶτὴ ἡγέρθη πολὺ ἐνωρὶς καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Μαρίας,
ἡ ὁποία τὴν ἀνέμενε, διότι ἐγνώριζεν ἤδη τὴν αἰφνιδίαν ἀναχώρησίν

των. "Αμα τὴν εἶδεν ἐρχομένην μὲ ἐρυθρούς ἀπὸ τὰ δάκρυα ὀφθαλμούς, τὴν ἐνηγκαλίσθη, τὴν κατεπύλησε, καί :

— Εἴρεις, τῆς εἶπε, θὰ ἔλθω εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ θὰ μείνω ὅλον τὸν χειμῶνα.

— Πῶς ; δὲν μὲ γελᾷς ; . . . Καὶ θὰ μείνης μαζὶ μας ;

— "Α ! πολλὰ γυρεύεις.

— Καὶ γιατί ὅχι ;

*
**

"Ητο ἀδύνατον νὰ κρυφθῇ ἡ χαρὰ τῆς Ἀγγελικῆς· ὅλοι ἐννόουν καὶ ὅλοι ἀπελάμβανον τὴν εὐτυχίαν της. Ὑπάρχουν καρδιαὶ αἱ ὁποῖαι μοιράζονται τὴν χαρὰν των ὅπως μοιράζονται καὶ τὴν λύπην των, καὶ αἱ καρδιαὶ ἐκείναι, ἂν δὲν εἴνε αἱ εὐτυχέστεραι, εἴνε ὅμως αἱ εὐγενέστεραι καὶ αἱ μᾶλλον εἰλικρινεῖς.

"Οταν ἔφθασαν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἡ Μαρία μετὰ τοῦ πατρὸς της ἠθέλησαν νὰ κατοικήσουν εἰς τὸ ἴδιον ξενοδοχεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον κατόικουν καὶ πρὸ τοῦ εἰς Κῦθον ταξειδίου των, ἀλλὰ τῇ ἐπιμόνῳ παρακλήσει τῆς κυρίας Μυριάδου καὶ ἰδίως τῆς Ἀγγελικῆς, ἀπεφασίσθη ἡ μὲν Μαρία νὰ μένῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Μυριάδου, ὁ δὲ πατήρ της εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει ὅτι τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας θὰ μένῃ παρὰ τῇ Μαρίας.

"Η Ἀγγελικὴ ἤρχισε πλήρης χαρᾶς νὰ ἐτοιμάζῃ τὸ δωμάτιον τῆς Μαρίας, νὰ τοποθετῇ ἡ ἴδια τὴν κλίνην, τὸν νιπτήρα, τὸ κωμωτήριο. Ἐνόμιζεν ὅτι ὅσον κομψότερον δωμάτιον τῆς ἐτοιμάσῃ τόσον περισσότερον καίρὸν θὰ μείνῃ ἐκεῖνη πλησίον της.

"Ητο ἡδὴ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἀνεμένετο τὸ ἐκ Μασσαλίας ἀτμόπλοιον. Περὶ τὸ δειλινὸν ὁ κ. Μυριάδης μετὰ τῆς συζύγου του καὶ τῆς θυγατρὸς του κατῆλθον εἰς Πειραιᾶ. Ἀπὸ τοῦ σταθμοῦ τῶν Ἀθηνῶν μέχρι τοῦ σταθμοῦ τοῦ Πειραιῶς, ἡ Μαρία, ἐρείδουσα τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τῆς θυρίδος τοῦ σιδηροδρόμου καὶ τὴν κεφαλὴν της ἐπὶ τῆς χειρὸς ἐσιώπα καὶ ἐφαίνετο σκεπτομένη, ἐνῶ πράγματι δὲν ἐσκέπτετο τίποτε. Ἐπὶ τῆς μορφῆς της ἐπλανᾶτο ἀοριστία τις, τὴν ὁποῖαν ἡ μεγάλῃ χαρὰ τῆς οἰκογενείας Μυριάδου δὲν ἄφινε νὰ παρατηρηθῇ· μόνη ἡ Ἀγγελικὴ ἀνησύχει διὰ τὴν σιωπὴν τῆς Μαρίας, ἀλλὰ φοβούμενη μὴ ταραξῇ τὰς σκέψεις δὲν ἐτόλμα νὰ τῆς ὁμιλήσῃ. "Οταν ὁ σιδηροδρόμος διήρχετο τὸν σταθμὸν τοῦ Φαλήρου, ἡ Ἀγγελικὴ, μὴ δυναμένη πλέον νὰ κρατηθῇ καὶ θέλουσα ν' ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τὴν ἀφόρητον ἐκείνην στενοχωρίαν, ἔδειξεν εἰς τὴν Μαρίαν τὰ κυανὰ τοῦ Φαλήρου κύματα, ὑπενθυμίζουσα αὐτῇ τὴν Κῦθον. Ἡ Μαρία ἠρέσθη νὰ μειδιάσῃ ἐλαφρῶς καὶ ἠτένισε τὴν Ἀγγελικὴν διὰ τόσον ἀορίστου βλέμματος, ὥστε ἐκεῖνη ἠναγκάσθη νὰ σιωπήσῃ καὶ πάλιν μὲ μεγάλῃν της θλίψιν. Εὐτυχῶς, ὅταν ἔφθασαν εἰς Πειραιᾶ, ἡ Μαρία ἀφῆκε τὴν σιωπὴν της ἐντὸς τοῦ σιδηροδρόμου καὶ ἐφάνη καὶ πάλιν εὐθυμὸς καὶ χαρίεσσα· ἡ Ἀγγελικὴ ἐστηρίχθη εἰς τὸν βραχίονά της καὶ ἤρχισαν τὰς ἀτελευτήτους συνομιλίαις των. Ἡ κυρία Μυριάδου ἦτο ὅλη

χαρά, μετρώσα μὲ παλμούς τὰς στιγμὰς τῆς προσδοκίας, καὶ ὁ σύζυγός της ἀνεγίνωσκε δῆθεν ἐφημερίδα, μὴ ἀντιλαμβάνομενος οὐδὲν τῶν ἐν αὐτῇ.

*
**

Ἐπὶ τέλους, ὁ περιμενόμενος Μεσσίας, τὸ ἐκ Μασσαλίας ἀτρόπιοιον ἡγκυροβόλησεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς, βαρὺ, καπνίζον, ἀσθμῶδες καὶ ἡ κυρία Μυριάδου ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ υἱοῦ της.

— Παιδί μου! Ἀνδρέα μου!

— Μητέρα μου!

Ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱὸς ἐκρατοῦντο συνεσφιγμένοι καὶ τὰ φιλήματά των ἦσαν τόσα καὶ τόσα, ὥστε ὅταν ὁ κ. Μυριάδης, ἀποβαλὼν τὴν συνήθη ψυχρότητα του καὶ δακρύων ἠθέλησε νὰ φιλήσῃ τὸν υἱόν του εὗρε τὰς παρειάς του νωπὰς ἀπὸ τῆς μητρὸς του τὰ φιλήματα. Ἡ Ἀγγελικὴ ἐνηγκαλίσθη τὸν ἀδελφόν της δακρύουσα καὶ τὸν παρουσίασεν εἰς τὴν Μαρίαν, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀνδρέας παρετήρησε δι' ἐταστικοῦ βλέμματος.

Ἡ Μαρία οὔτε ἐξήγησεν οὔτε ἐσκέφθη νὰ ἐξηγήσῃ τὸ βλέμμα τοῦ Ἀνδρέου.

Ὅταν ἀνῆλθον εἰς Ἀθήνας ἡ τράπεζα τοὺς ἀνέμενον ἐτοίμη καὶ ἐδείπνησαν εὐθυμότατοι· ὁ κ. Μυριάδης μάλιστα ἔπιε καὶ κᾶτι πλέον τοῦ συνήθους, ἡ δὲ Μαρία συνεμερίζετο καὶ αὕτη τὴν χαρὰν τῆς ὅλης οἰκογενείας. Ἐλέχθησαν πολλὰ κατὰ τὸ δεῖπνον, τὸ ὁποῖον ἕνεκα τῶν μακρῶν καὶ ποικίλων διηγήσεων τοῦ Ἀνδρέου παρετάθη πολὺ. Ὑστερον ὁ Ἀνδρέας, κατὰ πόσιν ἐκ τοῦ ταξειδίου, ἐζήτησε τὴν ἄδειαν ν' ἀποσυρθῇ εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν κλίνην του, τὴν ὁποίαν ἐπὶ πέντε ὁλόκληρα ἔτη εἶχεν ἐγκαταλίπει.

*
**

Ἡ μορφή τοῦ Ἀνδρέου ὁμοιάζε πολὺ μὲ τὴν μορφήν τῆς Ἀγγελικῆς· εἰ αὐτοὶ περίπου χαρακτῆρες τοῦ προσώπου, ἡ αὐτὴ γλυκεῖα ἔκφρασις, ὁ αὐτὸς χρωματισμὸς τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς κόμης· οὐχ ἥττον ἡ αὐτὴ νευροπάθεια, ἡ ἰδίᾳ ροπή πρὸς τὰς συγκινήσεις. Μόνον ὅτι ὁ χαρακτῆρ τοῦ Ἀνδρέου ἦτο πολὺ ὀρμητικὸς. Ἡ θὰ ἔχαιρεν ἢ θὰ ἐλυπεῖτο· ἢ θὰ ἠγάπα ἢ θὰ ἐμίσει· οὐδέποτε ἡ καρδίᾳ του διετίθετο ἀδιαφόρως. Εὐαίσθητος μέχρι θηλυπρεπείας, συνεκινεῖτο πρὸ παντὸς φυσικῶς ἢ ἡθικῶς ὥραίου. Εὐφάνταστος εἰς τὰς διηγήσεις του, γλυκὺς εἰς τὰς ὁμιλίαις του, καθίστατο εὐχάριστος εἰς πᾶσαν συναναστροφὴν.

Ὅταν ὁ Ἀνδρέας ἀπεσύρθη, ὁ κ. Μυριάδης, μειδιῶν καὶ θέλων οὕτω νὰ κρύψῃ τὴν πατρικὴν του ὑπερηφάνειαν, ἠρώτησε τὴν Μαρίαν:

— Πῶς σὰς φαίνεται ὁ γυιὸς μου;

— Θαυμάσιος, σὰς συγχάριω, ἀπήντησεν ἡ Μαρία· ὁμοιάζει πολὺ τῆς Ἀγγελικῆς.

— Πρέπει λοιπὸν νὰ τὸν ἀγαπᾷς ὅπως ἀγαπᾷς καὶ μένα, τῆς εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ μὲ παιδικὸν καὶ χαριτωμένον μειδίαμα.

B'

Ὁ βίος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Μυριάδου μετεβλήθη ἐπαισθητῶς ἅμα τῇ ἐπανόδῳ τοῦ Ἀνδρέου. Εἰς τὸν καθημερινὸν περίπατον τῆς Μαρίας καὶ τῆς Ἀγγελικῆς προσετέθη ὡς συνοδὸς καὶ ὁ Ἀνδρέας, τοῦ ὁποίου αἱ εὐφροεῖς ὁμιλίας καὶ εἰ εὐχάριστοι τρόποι ἕτερπον ἀμφοτέρους καὶ τὸν καθίστων ἀπαραίτητον. Ὁ πατὴρ τῆς Μαρίας ἤρχετο πάντοτε τὸ ἐσπέρας μετὰ τὸ δεῖπνον, οὐχὶ σπανίως δὲ καὶ τὸ ἀπόγευμα, ὁσάκις ἡ βροχὴ ἐμπόδιζε τοὺς μακρυνούς του περιπάτους εἰς τὰ περιχώρα τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡ Μαρία καὶ ὁ Ἀνδρέας, ὅλως ἄγνωστοι καὶ ξένοι πρὸς ἀλλήλους, συνωκείουντο ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν, ἀνταλλάσσοντες τὰς ἰδέας καὶ τὰς σκέψεις των. Τὸ αὐστηρὸν τοῦ χαρακτῆρος τῆς Μαρίας ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν εὐθυμὸν ἔκφρασιν τῆς μορφῆς της, ἐνέπνεεν εἰς τὸν Ἀνδρέαν σεβασμὸν, καὶ ἐν τούτοις ὁσάκις ἔμενε πλησίον της, καὶ τοῦτο δὲν συνέβαινε σπανίως, ἡσθάνετο ἐν ἑαυτῷ ἀόριστόν τι ἀλλὰ γλυκὺ αἶσθημα μεμιγμένον μετὰ θαυμασμοῦ. Προσεπάθει ὅσον τὸ δυνατόν νὰ φαίνεται κομψότερος καὶ ἡγάπα περισσότερον τὴν ἀδελφὴν του ὁσάκις αὕτη, κατὰ τὴν συνήθειάν της, ἔψαλλεν ἐγκώμια εἰς τὴν Μαρίαν, διὰ τὰ ὅποια ἐκείνη ἐθύμονε δυσανασχετούσα.

— Ἐχετε δίκην νὰ θυμόνετε, τῆς ἀπῆντησε μίαν ἡμέραν ὁ Ἀνδρέας· ἡ Ἀγγελικὴ δὲν ξεῦρει νὰ σᾶς ἐπαινέσῃ.

Ἡ Μαρία ἔκαμε μορφασμὸν εἰρωνείας πρὸς ἑαυτὴν μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ εὐφρὲς φιλοφρόνημα τοῦ Ἀνδρέου.

Ἄν εἶνε ἀληθές ὅτι ὁ ἄνθρωπος παρασκευάζει τὴν τύχην του, εἶνε ἐπίσης ἀληθές ὅτι μίᾳ μόνῃ στιγμῇ ἐπιδρᾷ τοσοῦτον ἐπὶ τοῦ μέλλοντός της, ὥστε φαίνεται ὅτι ὁλόκληρον τὸ παρελθὸν εἰς οὐδὲν ἄλλο ἐχρησίμευεν ἢ εἰς ἀπλὴν προετοιμασίαν τῆς στιγμῆς ἐκείνης.

Ὁ Ἀνδρέας εὗρισκεν εἰς τὴν Μαρίαν κατὶ τι, τὸ ὅποιον δὲν ὑπῆρχεν ἢ δὲν εὗρισκεν εἰς τὰς ἄλλας γυναῖκας. Κατ' ἀρχὰς τὴν ἐσέβετο, κατόπιν τὴν ἐθαύμαζεν, ὕστερον ὁ θαυμασμὸς του ἐκείνος μετεβάλλετο ἀνεπαισθητῶς εἰς ἀφοσίωσιν, καὶ ἐπῆλθεν ἡμέρᾳ καθ' ἣν ὁ Ἀνδρέας ἦτο ὑποδουλωμένος εἰς τὰ θέληγητρά της. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡσθάνετο δειλίαν τινα ἀπέναντι τῆς Μαρίας καὶ ἡ προτέρα οἰκειότης του ἤλατο τοῦτο. Μέχρι τοῦδε διέκρινε τὴν λεπτότητα τοῦ πνεύματός της, τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς της· ἀλλ' ἡ ἰδεώδης αὕτη ὑπεροχὴ ἤρχισεν ἥδη νὰ ἐνσαρκούται, νὰ περιβάλλεται τὸ σῶμα τῆς Μαρίας, τοὺς εὐτόρνους πόδας της, τὰς καμπηλότητας τοῦ στήθους καὶ τῶν βραχιόνων της, τοὺς μαγικούς της ὀφθαλμούς, τὰ εὐσάρκα καὶ γλυκύτατα χεῖλη της, τὴν καστανὴν κόμην της· ὅλα αὐτὰ ἀπετέλουν τὴν Μαρίαν καὶ τὸ βλέμμα τοῦ Ἀνδρέου δὲν ἤρκειτο μόνον νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰς ἀρετὰς τῆς ψυχῆς της. Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀπεκάλυπτε μίαν ἐτι χάριν, ἐν ἀκόμῃ κεκρυμμένον θέληγητρον καὶ ὅ ἔρως ἀνεπαισθητῶς ἐδυναμοῦτο.

Ἡ Μαρία ἀφ' ἐτέρου εἶχεν ἐννοήσει πρὸ πολλοῦ τὴν πρὸς αὐτὴν ἰδιαιτέραν κλίσιν του, ἀλλ' ἔχουσα πεποιθήσιν εἰς τὴν ἰσχὺν τῆς θελή-

σεώς της επέτρεπεν εἰς τὸν ἑαυτὸν της ν' ἀπολαμβάνη τὴν ἡδονήν, τὴν ὁποίαν τῇ ἐπρόξενει ἡ ἐπήρεια τῶν θελγήτρων της ἐπὶ τοῦ Ἀνδρέου, οὐχὶ σπανίως δὲ καὶ ἠκόνιζε μετὰ φιλαρεσκείας τὰ θελγητρά αὐτά. Ἄλλ' ἡ ἄθωα αὕτη ἀπόλαυσις της ἀνέπτυσσεν ἐν ἑαυτῇ, χωρὶς καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία νὰ τὸ ἐννοῇ, συμπάθειάν τινα πρὸς ἐκεῖνον ὅστις τῆς τὴν παρεῖχε, καὶ ἡ συμπάθεια αὕτη, ἥτις κατ' ἀρχὰς προήρχετο ἐξ ἀπλῆς ἱκανοποιήσεως τοῦ ἐγωΐσμου της, δὲν ἤργησε νὰ μεταβληθῇ εἰς αἰσθημα, καὶ ὁ Ἀνδρέας δὲν ἦτο μόνον ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος τὴν ἠγάπα, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος . . . τὸν ὁποῖον ἠγάπα.

Μία ὅλως νέα ζωὴ ἤρχιζεν ἤδη διὰ τὴν Μαρίαν· ἡ ζωὴ τῆς διαρκοῦς σκέψεως. Ἀφρημένη πολλάκις, προσήλου, τὸ βλέμμα εἰς ἐν εἰδυῖν ποτε σημεῖον καὶ ἐσκέπτετο, ἐσκέπτετο πολλά, χωρὶς νὰ σκέπτηται τίποτε. Ἦσαν στιγμαὶ ἐντελοῦς ἀδρανείας, στιγμαὶ γλυκείας νάρκης.

*
* *

Ἐν τούτοις ἡ Μαρία ἦτο ἐνίοτε κακὴ. Ἐσπέραν τινα εἶπεν εἰς τὴν Ἀγγελικὴν :

— Αὐριον νὰ ξυπνήσωμε πρῶτ' καὶ νὰ πᾶμε 'ς τὴν ἐξοχή· θὰ μᾶς συνοδεύσητε κύριε Ἀνδρέα ;

Τὴν ἐπαύριον, περὶ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου—ἦτο ἀκόμη φθινόπωρον—ἡ Μαρία, ἡ Ἀγγελικὴ καὶ ὁ Ἀνδρέας ἦσαν εἰς τοὺς Ἀμπελοκήπους. Λεπτότατα ἀραχνούφαντα νέφη ἐκάλυπτον τὸν ὁρίζοντα· τὰ πτηνὰ διηγούντο τὰ ὄνειρά των καὶ τὰ ἄνθη ἀδαμαντόστικτα ἀπετέλουν θεῖαν ἁρμονίαν εὐωδιῶν.

Ἐμειναν δύο περίπου ὥρας καὶ ὅταν ἐπέστρεφον εἰς Ἀθήνας ἐκράτει ἕκαστος ἀνὰ μίαν ἀνθοδέσμην. Τὰ ἄνθη τῆς Μαρίας ἦσαν ἐκλεκτότερα· ὁ Ἀνδρέας ὅμως ἔλεγεν ὅτι ὅλα τὰ ἄνθη ἦσαν τὰ ἴδια καὶ μόνον εἰς τὰς χεῖρας τῆς Μαρίας ἐφαίνοντο ὠραιότερα.

— Ἐλα νὰ τ' ἀλλάξωμεν, τοῦ εἶπεν ἡ Μαρία, νὰ σᾶς δώσω τὰ λουδία μου καὶ νὰ μοῦ δώσετε τὰ ὀικὰ σας.

— Γιατί ;

— Για νὰ ὁῶ ἂν 'εἶτ' ἡ χέρια μου θὰ φαίνωνται ὠραιότερα.

Ὁ Ἀνδρέας μειδιῶν ἀντήλλαξε τὰς ἀνθοδέσμας καί, ὅταν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐφίλησε κρυφίως τὰ ἄνθη της καὶ τὰ ἔθηκεν ἐντὸς δοχείου.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἡ Μαρία τὸν ἠρώτησε :

— Τί τὰ ἐκάματε τὰ λουλούδια μου ;

— Τὰ ἔχω 'εἶτ' ἡ κάμαρά μου· σεῖς ;

— Ἐγὼ . . . ἐλησμόνησα νὰ τὰ βάλω 'εἰς τὸ νερὸ καὶ ἐμαράθησαν.

— Καὶ . . . ;

— Καὶ τὰ πέταξα· τί ἠθέλατε νὰ τὰ κάμω ;

— Ὑπόκωφος στεναγμὸς ὑπήνοιξε τὰ χεῖλη τοῦ Ἀνδρέου.

Τὸ ἐσπέρας, ὀλίγον πρὸ τοῦ δείπνου, ἡ Μαρία εὗρεν ἀφορμὴν καὶ ἔφερε τὸν Ἀνδρέαν εἰς τὸ δωμάτιόν της· ἤναψε κηρίον καὶ τοῦ ἔδειξε τὰ ἄνθη

του ἐντὸς κομφοτάτης ἀνθοδόχης πλήρους ὕδατος. Ὁ Ἀνδρέας ἐμειδίασεν ἀκουσίως καὶ προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς του ἐκπληκτος ἐπὶ τῆς Μαρίας.

— Γιατί λοιπὸν μοῦ εἶπετε πῶς τὰ πετάξατε;

— Για νὰ ὀδῶ τί θὰ πῆτε.

— Κακιά!

*
* *

Ὁ ἔρως τοῦ Ἀνδρέου, κατ' ἀρχὰς ἥρεμος καὶ γλυκὺς, ἦδη καθίστατο πάθος· ἡ Μαρία ἦτο πλέον ἢ μόνη του σκέψις, ἡ μόνη του φροντίς· δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ πῶς οἱ ἄλλοι ἔζων χωρὶς νὰ τὴν ἀγαποῦν καὶ χωρὶς νὰ τὴν βλέπουν. Ἀλλ' ἄρ' ἄγε ἡσθάνετο ἡ Μαρία ὅ,τι ἡσθάνετο αὐτός; ἄρ' ἄγε τὸν ἠγνόει; Ἡ σκέψις αὕτη ἀπὸ πολλοῦ ἦδη τὸν ἐβασάνιζεν. Ἀνεπόλει τοὺς λόγους τῆς, τὰ βλέμματά τῆς, καὶ ἦτο βέβαιος ὅτι τὸν ἠγάπα καὶ ἔκτιζε πύργον εὐτυχίας, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐβασίλευεν ἡ γυνὴ αὕτη τῶν πόθων καὶ τῶν ὀνείρων του· ἐξ ἄλλου ὅμως, μία ψυχρὰ λέξις τῆς, μία ἀπροσδόκητος ἀδιαφορία τῆς ὡς λαϊλαψὶ κατέρριπτε τὸν πύργον τῆς εὐτυχίας του καὶ ὁ Ἀνδρέας ἐστέναζε, βέβαιος ὅτι δὲν ἠγάπατο. Αἱ ταλαντεύσεις τῶν σκέψεων του, αἱ ἀλλεπάλληλοι μεταβάσεις τῆς καρδίας του ἀπὸ τῆς χαρᾶς εἰς τὴν θλίψιν καὶ ἀπὸ τῆς βεβηχιοτήτος εἰς τὴν ἀμφισβόλιαν, ἐθερμαίνον καὶ ἔτρεφον τὸν ἔρωτά του καὶ ἦλθεν ἡμέρα καθ' ἣν, ἄγρυπνος καθ' ὅλην τὴν προτεραίαν νύκτα, δὲν ἠδύνατο οὔτε νὰ ἐργασθῇ οὔτε νὰ σκεφθῇ. Ἡ συνήθης ζωηρότης του βαθμηδὸν ἐξέλιπε καὶ ἡ εὐχαρὶς μορφὴ του καθίστατο σύννους. Εὐρίσκειν ἀηδίαν παντοῦ ὅπου ἡ Μαρία δὲν ἦτο, καὶ πᾶν ὅ,τι δὲν ἐσχετιζέτο μὲ τὴν Μαρίαν ἦτο ὡς νὰ μὴ ὑπῆρχε.

Πολλάκις ἀπεφάσισε νὰ ριφθῇ πρὸ τῶν ποδῶν τῆς, μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, μὲ στεναγμούς εἰς τὰ χεῖλη, νὰ τῆς ἡμολογήσῃ τὸν ἔρωτά του, νὰ τῆς ἐκφράσῃ πᾶν ὅ,τι ἐπάλλετο ἐν τῇ καρδίᾳ του, νὰ τῆς εἴπῃ τί ὑποφέρει, νὰ τῆς εἴπῃ ὅτι τὴν λατρεῖ, ὅτι εἶνε πρόθυμος ν' ἀποθάνῃ δι' αὐτήν· ἀλλ' ὅταν ἤρχετο πλησίον τῆς, αἱ λέξεις τὸν ἐγκατέλειπον, ἐδειλία ὡς παιδίον καὶ ἤρκειτο μόνον νὰ τὴν θαυμάζῃ διὰ διαρκoῦς βλέμματος.

Ἡ Μαρία ἀφ' ἐτέρου δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί συνέβαινεν ἐν ἑαυτῇ· ἡ φωνὴ τοῦ Ἀνδρέου ἀντήχει συχνὰ εἰς τὰ ὦτά τῆς· ἐπὶ ὀλοκλήρους ὥρας ἠρέσκετο νὰ σκέπτηται περὶ αὐτοῦ καὶ ὅταν οἱ ἄλλοι ἀνέφερον τὸ ὄνομά του ἡσθάνετο βιαίους παλμούς καὶ ἔτεινε τὸ οὖς μετ' ἐνδιαφέροντος.

Γ'

Ἡ οἰκία τοῦ κυρίου Μυριάδου ἔκειτο ἐπὶ τινος παρόδου τῆς οδοῦ Κηφισίας· ἡ κυρία πρόσοψις ἦτο ἐπὶ τῆς παρόδου, ὅπισθεν δὲ ἄγρια δένδρα ἀπετέλουν σκιῶδες κηπᾶριον.

Τὸ δωμάτιον τῆς Μαρίας ἦτο ἀκριβῶς ἄνωθεν τοῦ κήπου καὶ αἱ κορυφαὶ τῶν δένδρων ἔφθανον μέχρι τῶν παραθύρων του· συνεκινῶναι δὲ διὰ μιᾶς θύρας μὲ τὸ δωμάτιον τῆς Ἀγγελικῆς, δι' ἐτέρας δὲ μὲ τὸ ὄωμα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο ὀλόκληρος ὁ κήπος.

Τὸ φθινόπωρον εἶχεν ἤδη ἀρκετὰ προχωρήσει καὶ τὰ δένδρα πρὸ πολ-
λοῦ ἤρχισαν ν' ἀπογυμνούνται. Μίαν ἐσπέραν ἐκάθηντο εἰς τὸ δῶμα ἡ
Μαρία, ἡ Ἀγγελικὴ καὶ ὁ Ἀνδρέας. Ἐπλησίαζον ἤδη μεσάνυκτα καὶ
ἡ Ἀγγελικὴ ἀκουμβούσα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς Μαρίας
εἶχεν ἀποκοιμηθῇ. Ὁ ἑλαφρὸς ψιθύρος τῆς αὔρας, ἥτις ἐθώπευε τὰ ἀρχαῖα
φυλλώματα, μόλις ἐτάραττε τὴν ἀρμονικὴν σιωπὴν τῆς νυκτός.

Ἡ Μαρία ἐστήριζε σκεπτικὴ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς χειρός της καὶ ἔρ-
ριπτεν ἐνίοτε τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ Ἀνδρέου, ὅστις σιωπηλὸς καὶ γεμάτος
ἀπὸ ἔρωτα ἐθαύμαζε τὴν μορφήν της, τὴν ὁποίαν αἱ ἀκτίνες τῆς σελή-
νης παρίστων γλυκυτέραν καὶ συμπαθεστέραν.

Ἐσιώπων καὶ οἱ δύο, ἀλλ' αἱ καρδίαι των ἤνουντο διὰ χρυσοῦ νήματος,
τὸ ὁποῖον μετεβίβαζεν ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τόσας ἐρωτικὰς σκέ-
ψεις, τόσους γλυκεῖς στοχασμούς, οὔτινες γεννοῦν τὴν μελαγχολίαν τῆς
υπερτάτης εὐδαιμονίας, τὴν νοσταλγίαν ἄλλης ζωῆς.

Ἡ σιωπὴ τοῦ Ἀνδρέου ἐστενοχῶρει καὶ ἐφόβιζε τὴν Μαρίαν, ἀλλὰ
καὶ αὕτη δὲν εἴξευρε τί νὰ εἴπῃ. Ἐσκέφθη πρὸς στιγμὴν νὰ ἐξυπνήσῃ
τὴν Ἀγγελικὴν, πλὴν ὅχι μόνον δὲν τὸ ἐκκμεν, ἀλλ' οὐτ' ἐκίνει τὰ γό-
νατα ἐκ φόβου μὴ ἡ Ἀγγελικὴ ἐξυπνήσῃ. . . Αἰφνης στρέψασα τὴν
κεφαλὴν της προσήλωσε τὸ βλέμμα της ἐπὶ τῆς σελήνης, ἥτις ἦτο
ἀκριβῶς ἐπάνωθεν τῆς φαλακρᾶς κορυφῆς ὑψηλῆς καὶ γηραιᾶς λεύκης.
Κᾶτι τῆς ἐσφίγγε τὴν καρδίαν· ἐνόμιζεν ὅτι ἡ σιωπὴ ἐκείνη τὴν ἐξήτα-
ζεν ἀπὸ κορυφῆς μέχρι ποδῶν καὶ σχεδὸν ἐντρέπετο.

— Τί ἀσημένια νύκτα ! εἶπεν ἐπὶ τέλους.

Πόσαι τοιαῦτα νύκτες ἐπέρχον ἀπαρτῆρητοι δι' αὐτήν !

— Ἐγὼ ἄλλο ἐσκεπτόμην, ἀπήντησεν ὁ Ἀνδρέας, τοῦ ὁποῖου ὁ ἔρωας
ἤρχισε ν' ἀνέρχεται ἀπὸ τὴν καρδίαν του καὶ νὰ φθάνῃ φλογερὸς μέχρι
τῶν χειλέων του.

— Τί ἐσκέπτεσθε ;

— Δὲν τὸ ἐννοήσατε ἀκόμη ;

— Ὅχι, σὰς βλέπω τώρα μερικαῖς ἡμέραις μελαγχολικὸ καὶ συλλογι-
σμένο, μὰ δὲν εἰμπαρῶ νὰ καταλάβω τί ἔχετε· ἀπεφάσισα πολλάκις νὰ
σὰς ἐρωτήσω, ἀλλὰ . . .

— Ἀλλὰ ;

— Ἐφροσύμην ὅτι δὲν θὰ μοῦ τὸ ἐλέγετε. Σὰς ὀρκίζομαι ὅτι ἐλυπού-
μην κατακαρῶς ποῦ σὰς ἐβλεπα ἔτσι μελαγχολικόν. Τί ἔχετε λοιπόν ;
δὲν θὰ μοῦ τὸ πῆτε ;

Ὁ Ἀνδρέας ἐστέναξε καὶ ἡ Μαρία ἔφερε τὴν χεῖρά της ἐντὸς τῶν
ιδιῶν του.

— Ω ! τί κρία ποῦ εἶνε τὰ χέρια σας, τοῦ εἶπε· μήπως κρύονετε ;
θέλετε νὰ σὰς δώσω τὸ ἐπανωφόρι μου ;

Ὁ Ἀνδρέας ἐκράτει περιπαθῶς τὴν χεῖρα τῆς Μαρίας καὶ ἐν τῇ
υπερτάτῃ ἐκείνῃ εὐτυχίᾳ του δὲν ἠδύνατο οὔτε λέξιν ν' ἀρθρώσῃ. Οἱ
ὀφθαλμοὶ του προσήλουντο ἀκίνητοι ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της.

Ἡ Μαρία ἐσιώπησεν ἀνήσυχος καὶ ἐντρομος· ἡσθάνετο ὑπὸ τὸ στῆ-

θός της πάλλουσαν βιαίως τὴν καρδίαν της καὶ ἐνῶ ἐζήτει νὰ μάθῃ παρὰ τοῦ Ἀνδρέου τὴν αἰτίαν τῆς μελαγχολίας του, τὴν ὁποίαν ἐγνώριζεν ἤδη καλῶς, ἐφοβεῖτο τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ αἰτία αὕτη, περιβλημένη εὐτὼς εἰπεῖν ἐρωτικούς λόγους, ἤθελεν ἐξέλθει τῶν χειλέων του. Ὅσον ἡ σιωπὴ παρετείνετο, τόσον ἐμεγάλωνεν ὁ φόβος της. Ἐσυρεν ἀπαλῶς τὴν χεῖρά της ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Ἀνδρέου καὶ συγκεκινημένη καὶ ὡσεὶ στιγμιαίως ἐμπνευσθεῖσα, ἐξύπνισε τὴν Ἀγγελικὴν.

— Σήκω, τῆς εἶπεν, εἶνε περασμένη ἡ ὥρα καὶ θὰ κρυώσης ἐδῶ.

* *

Ἡ Μαρία καὶ ἡ Ἀγγελικὴ ἀπεσύρθησαν καὶ ὁ Ἀνδρέας μετ' ὀλίγας στιγμὰς ἐκλείσθη καὶ ἐκεῖνος εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ἡσυχία· ἤνοιξε τὸ παράθυρόν του, ἤναψε τὴν λάμπαν του καὶ ἐξηπλώθη μὲ τὰ ἐνδύματά του. Παρῆλθεν ὁλόκληρος ὥρα καὶ δὲν εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ἐκδυθῇ· ἐβλεπε τὴν κλίνην του ὡς φυλακὴν. Τί νὰ κάμῃ; Ἐνόμιζεν ὅτι ἡ στέγη ἐπεκάθητο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ οἱ τοῖχοι ἐπλησίαζον ἀλλήλοις καὶ ἐπῆζον τὰ στήθη του. Ἦνοιξε τὴν θύραν καὶ ἐξῆλθε, καὶ τὸ βῆμα του αὐθορμήτως τὸν ἔφερεν εἰς τὸ δῶμα. Ὅταν ἔφθασεν ἐκεῖ ἔμεινε κατὰπληκτος· εὔρε τὴν Μαρίαν καθημένην εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκάθητο καὶ πρὸ μιᾶς ὥρας.

Εἰς τὸν κρότον τῶν βημάτων του ἡ Μαρία ἐστράφη ἔντρομος.

— Μπα! τοῦ εἶπε, δὲν ἐκοιμήθητε ἀκόμη;

— Ἀλλὰ καὶ σεῖς ἀγρυπνεῖτε.

— Ναί, δὲν κατάρθωσα νὰ κοιμηθῶ· δὲν εἰδεύρω τί ἔχω.

Ὁ Ἀνδρέας τὴν ἐπλησίασε.

— Μήπως ὑποφέρετε; τῆς εἶπε· θέλετε νὰ ξυπνίσω τὴ μαμά, τὴν Ἀγγελικὴν;

— Ὁχι, ὅχι· δὲν ἔχω τίποτε.

— Μὰ . . . εἴσθε τόσον χλωμὴ! δὲν εἶνε δυνατόν, κάτι θὰ ἔχετε· ἔπειτα ἐδῶ εἶνε τόση ὑγρασία! δὲν εἶνε καλλίτερα νὰ πάτε 'ς τὴν κάμαρά σας;

Ἐφερε τὴν χεῖρα του ἐπὶ τοῦ ὤμου της καὶ, ὠθῶν αὐτὴν ἐλαφρῶς:

— Σηκωθῆτε, κυρία Μαρία, πηγαίνετε 'ς τὴν κάμαρά σας.

Ἡ Μαρία τὸν ἠτένιζε χωρὶς νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ· οἱ ὀφθαλμοὶ της ἦσαν θελοὶ ὡς ὑπὸ πυρετοῦ· τὰ χεῖλη της ὑπὴνοιγον ὡς μὴ δυνάμενα ν' ἀντιέξουν εἰς τὴν φλόγα τῆς ἀναπνοῆς της!

— Μαρία! . . .

Ὁ Ἀνδρέας ἦτο ἐκτὸς ἑαυτοῦ· τὸ πνεῦμα του ἐθολοῦτο, ἐθαμβοῦντο οἱ ὀφθαλμοὶ του καὶ δὲν ἔβλεπε τίποτε ἄλλο ἐκτὸς τῆς Μαρίας. Ἠρπασε τὴν χεῖρα της, τὴν ἔσφιξε μέχρι πόνου καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη του.

— Σ' ἀγαπῶ, τῆς εἶπε, σ' ἀγαπῶ σὰν τρελλός! . . .

Ἡ Μαρία ἐταράχθη καὶ διὰ βιαίου κινήματος ἀπέσυρε τὴν χεῖρα της ἀπὸ τῶν χειρῶν του.

— Ἀφήσατέ με! ἀφήσατέ με, κύριε Ἀνδρέα!

Καὶ ἀπέστρεψε μετὰ θυμοῦ τὴν κεφαλὴν της· ἀλλ' ὁ Ἀνδρέας ἦτο ἥδη γονατισμένος ἐμπρὸς της καὶ ἐψιθύριζε μὲ σιγανὴν καὶ παραπονετικὴν φωνήν :

— Δὲν σοῦ ζητῶ νὰ μ' ἀγαπᾷς, Μαρία· ὄχι, δὲν ἀξίζω νὰ μ' ἀγαπᾷς, θέλω μόνο νὰ ξέρης ὅτι σὲ λατρεύω, ὅτι εἶνε τόσος καιρὸς ποῦ κλαίω καὶ πονῶ γιὰ σένα. Δὲν μ' ἐρώτησες πρὶν γιὰ τὴν εἰμὴν σκεπτικὸς καὶ μελαγχολικός ; Γιὰτί λοιπὸν θυμόνεις τώρα ποῦ σοῦ τὸ εἶπα ; Μαρία, γύρισε νὰ μὲ ὄῃς !

Ἡ Μαρία ἀνελύετο εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἀνδρέου καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἐστράφη καὶ τὸν παρετήρει πρὸ τῶν ποδῶν της· εἶτα τὰ βλέφαρά της βεβορυμένα ἐκλείσθησαν καὶ διὰ μέσου τῶν βλεφαρίδων της διέφυγεν ἓν δάκρυ, τὸ ὁποῖον διεδέχθησαν λυγμοί· ἔφερε τὸ μανθῆλιον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ ὡς παιδίον. Ὁ Ἀνδρέας τὴν ἐπλησίασε περισσότερον καὶ ἔφερε τὴν χεῖρα του ἀπαλῶς περὶ τὴν ὀσφύν της.

— Μαρία, θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃς νὰ σ' ἀγαπῶ ;

Ἡ Μαρία δὲν ἀπεκρίθη· ἠγέρθη τεταραγμένη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν της.

* *

Κατ' ἀρχὰς αἱ ἐρωτικαὶ ἐκείναι ἐντυπώσεις εἶχον ταραξεῖν τὸ πνεῦμα της καὶ τὴν διέθετον εἰς εἶδος τι γλυκεῖας νάρκης. Ὑστερον ὅμως ὀλίγον κατ' ὀλίγον συνήρχετο καὶ ἀνελάμβανε τὴν προτέραν της αὐστηρότητα· ἠγέρθη τὸ λογικὸν τιμωρὸς τῆς καρδίας. Πῶς ; Ὁ Ἀνδρέας, εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του, μὲ πατρικὴν περιουσίαν μεγάλην, μὲ στάδιον ἀπέραντον πρὸ αὐτοῦ, προωρισμένος ὑπὸ τῶν γονέων του νὰ νυμφευθῇ τίς οἶδε ποίαν πολυφερὸν κόρην τῶν Ἀθηνῶν . . . ἦτο ἄρα γε ἠθικῶς ἐπιτετραμμένον νὰ δεθῇ ὑπ' αὐτῆς, χήρας, μόλις ἀποζώσης μετὰ τοῦ πατρός της ἐκ τῶν προσόδων τῆς κληρονομίας τοῦ συζύγου της ; Τί θὰ ἔλεγεν ἡ κυρία Μυριάδου ὅταν μίαν ἡμέραν ἐμάνθανε τὸν ἔρωτά των ; Ἰδοὺ, τὴν ἐδέχθη εἰς τὴν οἰκίαν μου, τὴν ἠγάπησα ὡς κόρην μου καὶ αὐτὴ κατεχράσθη τὴν ἀγάπην μου καὶ ἐπεβουλεύθη τὴν καρδίαν τοῦ υἱοῦ μου, ἐπωφεληθεῖσα ἀπὸ ὁρμὴν τινα τῆς νεότητός του. Καὶ τί θὰ ἔλεγεν ἡ Ἀγγελικὴ ; Ὅα ὑπέθετε ὅτι ἡ πρὸς ἐκείνην ἀγάπη της ἦτο ψευδής, ἰδιοτελής, ἦτο προσποίησης χάριν ἰδίων σκοπῶν. Ὅα παρεξηγεῖτο πᾶν αἶσθημά της, θὰ ἐχαρκακτηρίζετο ὡς ὑποκρισία ἢ μέχρι τοῦδε αὐστηρὰ διαγωγή της· ἡ ὑπόληψις της θὰ κατεβιβάζετο, ὁ χαρακτήρ της θὰ ἐθεωρεῖτο μηδαμινός. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ ὑποστῇ ὅλην αὐτὴν τὴν ταπεινωσιν χάριν αἰσθημάτων, ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὴν εἰς νέος, τὸν ὁποῖον μόλις πρὸ τριῶν μηνῶν ἐγνώρισεν ; Καὶ ὁ πατήρ της ; τί θὰ ἔλεγεν ὁ πατήρ της ; . . .

Τὰς σκέψεις αὐτὰς περιστρέφεν ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ της μέχρι σχεδὸν τῆς πρωίας, ἕως ὅτου, ἀποκαμὸν τὸ πνεῦμά της, ὑπεχώρησε πρὸ τοῦ ὕπνου. Ὡ ! τί ὕπνος ἦτο ἐκεῖνος ! οὔτε αὐτὴ ἐγνώριζεν ἂν εἶχε κοιμηθῇ, οὔτε αὐτὴ ἦτο βεβαία ἂν ἐσκέπτετο ἀκόμη ἢ ἂν ὠνειρεύετο.

“Όταν ἐξύπνησεν ἦτο πλέον μεσημβρία. Τὸ ψῦχος τῆς ἐσπέρας εἰς τὸ δῶμα, αἱ παμπληθεῖς καὶ ὀδυνηραὶ σκέψεις τῆς νυκτός, τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα παννουχίως ἔχει, τῇ ἐπροξένησαν σφοδρὸν πυρετὸν· ἔκαιε σύσσωμος καὶ ἡ ἀναπνοή της ἦτο ταχεῖα καὶ θερμὴ ὡς ἀτμός ζέοντος ὕδατος. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ληθάργου ἐν τῷ ὁποίῳ ἦτο βυθισμένη ἐζήτησε τὸν πατέρα της, ὅστις ἔσπευσεν ἔντρομος.

Δ'

— Ἡ ἀσθένειά της ὅπως δῆποτε φαίνεται σιθαρὰ, εἶπεν ὁ ἱατρός εἰς τὴν κυρίαν Μυριάδου· ἔχει κάπως τὰ συμπτώματα τοῦ τύφου, ὁ ὁποῖος σύρεται πολὺ αὐταῖς ταῖς ἡμέραις.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη παρῆλθεν ἐν ἀγωνίᾳ καὶ ταραχῇ καὶ ἡ ἐπελθοῦσα νύξ ἦτο ὀδυνηροτέρα. Γογγυσμοὶ πόνου ἐξέφευγον τῶν χειλέων τῆς Μαρίας, ἥτις ἐρριπτάζετο ἐπὶ τῆς κλίνης. Ἐνίοτε ἐβυθίζετο εἰς ὀλίγων στιγμῶν λήθαργον, μετὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἀγωνία ἐπανήρχετο ἀπνηστέρα καὶ οἱ γογγυσμοὶ βαθύτεροι. Αἱ ἡμέραι διεδέχοντο ἀλλήλας καὶ ἡ νόσος ἐδεινούτο, ἐκορυφούτο. Ἡ Μαρία ἠγείρετο ἐξ ἀλλος καὶ ἔτρεχε γυμνὴ καὶ ἀνυπόδητος ἐντὸς τοῦ δωματίου καὶ κατεβάλλοντο μεγάλαι προσπάθειαι ὅπως τὴν ἐπαναφέρωσιν ἐπὶ τῆς κλίνης της. “Όταν συνήρχετο εἰς ἑαυτὴν ἡ κόπωσις τὴν ἐπανερίπτεν εἰς τὸν ὁμιχλώδη λήθαργον τοῦ πυρετοῦ.

Κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ ἱατροῦ ἀπεκόπη ἡ καστανὴ κόμη της, τὴν ὁποῖαν μετὰ δακρύων ἔκρυπεν ἡ Ἀγγελικὴ ἐντὸς μικροῦ κιβωτίου, ὅπου ἐφύλαττε τὰ τιμαλφῇ της δῶρα. Μίαν ἡμέραν ἤνοιξε τὸ κιβώτιόν της, ἀλλ’ ἡ κόμη δὲν ὑπῆρχε πλέον. Ἡ Ἀγγελικὴ ἔκλαυσεν ὡς παιδίον· ἐπρότιμα νὰ τῆς ἐκλεπτον ὁλόκληρον τὸ κιβώτιον μὲ ὅλα τὰ τιμαλφῇ του, νὰ τῆς ἄφιναν ὅμως τὴν κόμην τῆς Μαρίας.

Παρῆλθον εἴκοσι τρεῖς ὅλαι ἡμέραι πόνων καὶ φόβων· αἱ δυνάμεις τῆς Μαρίας εἶχον ἐξαντληθῇ, ὑπὸ τὴν σάρκα της ἐμετρῶντο τὰ ὅσθα καὶ διὰ τὴν ἰσχνότητα τοῦ προσώπου οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐφαίνοντο μεγαλείτεροι.

Μίαν ἐσπέραν ὁ πατὴρ τῆς Μαρίας εἶχεν ἀποκάμει καὶ ἐνῶ, ἐξελθὼν πρὸς στιγμὴν τοῦ δωματίου της, συνωμίλει μετὰ τοῦ κ. Μυριάδου εἰς τὴν αἴθουσαν, ἀπεκοιμήθη ἐπὶ τινος ἀνακλίντρου. Ἡ ἀγωνία ὅμως τῆς Μαρίας ηὔξησε περισσότερον τὴν νύκτα ἐκείνην· ἔρριψε τὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της πάγον, ἐρρίφθη καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὴν κλίνην, ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ ὥρμησεν ἵνα καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ δώματος εἰς τὸν κῆπον.

“Ο Ἀνδρέας ὅστις ἐκάθητο ἀνήσυχος ἐξῶθεν τοῦ δωματίου της, ἔτρεξεν ἔντρομος πρὸς αὐτήν, τὴν ἤρπασεν ἀνυπόδητον καὶ σχεδὸν ἡμίγυμνον, τὴν μετέφερεν εἰς τὴν κλίνην της καὶ τὴν ἐσκέπασε τῇ βοηθείᾳ τῆς μητρὸς του. Ἡ ἀσθενής, μετὰ τοιαύτην ἀγωνίαν, ἐβυθίσθη εἰς λήθαργον βαθύτερον τοῦ ὕπνου.

— Μείνε, Ἀνδρέα μου, κοντὰ της εἶπε χαμηλοφώνως ἡ κυρία Μυριάδου εἰς τὸν υἱὸν της, γιὰτὶ ἐγὼ δὲν βαστῶ πλέον· καὶ ὅταν ἐξυπνήσῃ, τῆς δίνεις κάθε μισὴ ὥρα μιὰ κουταλιά ἀπ’ αὐτὸ τὸ γιαιτρικό.

Καὶ ἔδειξεν ἐπὶ τῆς τραπέζης μικρὰν φιάλην, ἐντὸς τῆς ὁποίας μόλις

ἀπέμενε τὸ τρίτον τοῦ περιεχομένου ἱατρικοῦ. Εἶτα ἐξῆλθε καὶ ἔμεινε μόνος ὁ Ἀνδρέας μετὰ τῆς κοιμωμένης ἀσθενοῦς.

Μία ἀλλόκοτος σιωπὴ ὠμίλει μέσα εἰς αὐτὸ τὸ δωμάτιον· ἐνίοτε ἤκούετο τὸ πτερυγίσμα μικροῦ ἐντόμου, τὸ ὁποῖον εἶχε διεισδύσει ἀπὸ τὴν ἀνοιχθεῖσαν θύραν καὶ τὸ ἔντομον ὡς τυφλὸν προσέκρουεν ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ ὁ θόρυβος τοῦ πτερυγίσματος διεκόπτετο καὶ ἤρχιζε πάλιν ἡ σιωπὴ καὶ ὁ Ἀνδρέας ἔστρεφε τὴν κεφαλὴν του ὡς νὰ ἤκουε κάτι. Τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῆς παρὰ τὴν κλίνην λάμπας δὲν ἐπήρκει νὰ φωτίσῃ ὁλόκληρον τὸ δωμάτιον, εἰς δὲ τὴν σκοτεινὴν γωνίαν ὁ Ἀνδρέας διέκρινεν ἕνα μεγάλον ὀφθαλμόν, πολὺ μεγάλον, ὅστις ἐκινεῖτο καὶ ἀνήρχετο καὶ κατήρχετο ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ παρετῆρει τὸν Ἀνδρέαν διὰ διαπεραστικοῦ καὶ παρατεταμένου βλέμματος. Καὶ ἡ σιωπὴ τοῦ ἔλεγεν : εἶμαι ἡ σκέψις, ἡ μελαγχολία, τὴν ὁποίαν ἐγέννησεν ὁ ἔρως σου. Καὶ ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἔλεγεν : εἶμαι τὸ μάτι, τὸ ὁποῖον ἔκλαυσεν εἰς τοὺς λόγους σου.

Ὁ Ἀνδρέας ἦτο μόνος, ἐντελῶς μόνος εἰς τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο καὶ ἡ Μαρία ἦτο ὡς νὰ μὴ ᾔτο. Ἀπὸ τὴν νύκτα καθ' ἣν τῆς ἤνοιξε τὴν καρδίαν του, πρώτην ἥδη φοράν ἐπανεβλεπεν αὐτὴν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐκαρφώθησαν ἐπὶ τῆς μορφῆς της. Ἀλλ' ἀπὸ τὴν νύκτα ἐκείνην ἡ Μαρία εἶχεν ἀλλοιωθῇ κατὰ πολὺ· ἡ μορφή της εἶχε περιβληθῇ νεκρικὴν ὠχρότητα καὶ παρὰ τὰ ἡμιάνοικτα χεῖλη της διεκρίνοντο αἱ πτυχαὶ τῆς ἀγωνίας· ἡ κόμη της δὲν ὑπῆρχε πλέον. Δάκρυα ἔρωτος καὶ λύπης ἐπλήρουν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Ἀνδρέου. Ἀκίνητος καὶ ἔκθαμβος, κρατῶν καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἀναπνοὴν τὴν παρετῆρει καὶ ἠσθάνετο ἐξογκουμένην τὴν καρδίαν του. Οὐδεὶς ἄλλος ἦτο ἐκεῖ· αἱ χεῖρες του ὡς ἐξ ἐμφύτου ἐκινούnten διὰ νὰ τὴν ἐναγκαλισθοῦν, ἀλλ' ἡ κλονουμένη ζωὴ τῆς Μαρίας συνεκράτει τὴν ὁρμὴν τοῦ πάθους του καὶ ὁ ἥρεμος ὕπνος της ἐπεβάλλετο εἰς τὸν ἔρωτά του.

Ἐκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἤγγισε τὰ χεῖλη του ἐπὶ τῆς ὠχρᾶς καὶ ὀστεώδους χειρὸς της· ἀλλ' αἶφνης ἠκούσθη ὑπόκωφος στεναγμὸς καὶ ὁ Ἀνδρέας ἤγειρεν ἀποτόμως τὴν κεφαλὴν του. Ἡ Μαρία ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς της καὶ εἶδε τὸν Ἀνδρέαν πλησίον της.

— Ἐκοιμήθητε καλὰ; τὴν ἠρώτησεν ὁ Ἀνδρέας.

— Νομίζω.

— Θέλετε νὰ σᾶς δώσω τὸ γιατρικόν σας;

— Ἄν εἶνε ὦρα . . .

Ὁ Ἀνδρέας ἐπλήρωσε τὸ κοχλιάριον ἐκ τοῦ ὑποδεχθέντος φαρμάκου καὶ ἐπλησίασε βραδέως καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς ἵνα μὴ χυθῇ οὔτε μία σταγὼν.

— Ἀνοιξατε τὸ στόμα σας, εἶπε.

Ἄμα ἡ Μαρία κατέπιε τὸ φάρμακον :

— Δὲν εἴμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τί συγχυμένο γιατρικὸ ποῦ εἶνε.

— Δὲν εἶσθε καλλίτερα τώρα; τὴν ἠρώτησεν ὁ Ἀνδρέας.

— Ὑποθέτω· μὰ γιὰτί τόσας ἡμέρας δὲν ἤρχεσθε νὰ μὲ βλέπετε;

— Δὲν ἤξερα ἀν' ἐμοῦ τὸ ἐπετρέπετε.

— Εἴσθε πολὺ ἄδικος· ἐγὼ τόσαις φοραῖς ἤθελα νὰ σὰς ζητήσω, ἀλλ' ἐσυλλογιζόμην μήπως ἐφεισβείσθε τὴν ἀσθένειάν μου.

— Μὲ ὑβρίζετε, κυρία Μαρία, εἶπεν ὁ Ἀνδρέας, κ' ἐγὼ γιὰ νὰ σὰς ἐκδικηθῶ δὲν θὰ φεύγω εἰς τὸ ἐξῆς οὔτε μιὰ στιγμή ἀπὸ κοντὰ σας ὡς ποῦ νὰ σηκωθῆτε ἀπὸ τὸ κρεβάτι.

— ὦ! εἴσθε πολὺ φειδερὸς εἰς τὰς ἐκδικήσεις σας! λυποῦμαι μόνον ὅτι θὰ σηκωθῶ γρήγορα ἀπὸ τὸ κρεβάτι.

— Τὸ ἐλπίζω· καὶ ὅταν σηκωθῆτε θὰ σὰς δείξω τί εἶχα γιὰ παρηγοριά μου ἐνόςω σεῖς ὑπεφέρετε.

— Τί;

— Αἶ! δὲν πρέπει νὰ εἴσθε τὸσον ἀνυπόμονος· θὰ τὸ ὄητε.

* *

Τί συνέβη λοιπὸν εἰς τὴν καρδίαν τῆς Μαρίας καὶ μεθ' ὅλας τὰς πυρετώδεις ἐκείνας σκέψεις, τὸ αἶσθημά της διετηρεῖτο ἀκμαῖον καὶ αὐξάνον; Αἱ σκέψεις ἐκεῖναι εἶχον ἔλθει πολὺ ἀργά· ὁ ἔρωσ εἶχε τότε εἰσχωρήσει ἐν τῇ καρδίᾳ της καὶ ἡ εἰσόδος του ἐγένετο ἀνεπαισθήτως ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους μῆνας. Ὅτε ἦτο καιρὸς ν' ἀποσβήσῃ τὸ κακὸν δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεῦσῃ ὅτι ἠπειλεῖτο κακόν· ἀπαιλάμβανεν ἀμέριμος τὴν αὔραν μὴ προβλέπουσα τὴν λαίλαπα· ἔπιε τὸν οἶνον μὴ προβλέπουσα τὴν μέθη· ἀφίετο εἰς τὸ αἶσθημα μὴ προβλέπουσα τὸ πάθος. Κατόπιν ἐπῆλθεν ἡ μεγάλη ἐκείνη ἀσθένεια, ἥτις ἐξήντηλσε τὰς δυνάμεις τοῦ σώματός της καὶ κατέστησεν ἐντονωτέραν τὴν ἐνέργειαν τῶν νεύρων καὶ εὐαισθητοτέραν τὴν καρδίαν της. Ἡ Μαρία δὲν εἶχε πλέον τὴν δύναμιν νὰ ὑποχωρήσῃ· ἠγάπα μετὰ πάθους. Ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου, τὴν ὁποίαν τῇ ἐνέπνευσαν στιγμαὶ τινες τῆς νόσου της, τὴν ἐφόβιζεν ἐπαισθητῶς· καὶ ἐπειδὴ ἀπέδιδεν ὅλην τὴν ἀσθένειάν της εἰς τὰς σκέψεις τῆς νυκτὸς ἐκείνης, δὲν ἐτόλμα εἰς τὸ ἐξῆς νὰ σκεφθῇ τίποτε. Ὁ ἔρωσ, τί εἶνε λοιπὸν αὐτὸς ὁ ἔρωσ, πρὸ τοῦ ὁποίου ὅλοι κλίνουν τὴν κεφαλὴν, καὶ διὰ τὸν ὁποῖον τὸσον πολὺ ὑπέφερε κ' ἐκείνη; Σκέψεις, δάκρυα, ἀσθένεια, φόβος θανάτου, αὐτὸ λοιπὸν εἶνε ὁ ἔρωσ; Ἀ! ὄχι· καὶ τι τῆς ἔλεγεν ὅτι μιὰ ὑπερτάτη εὐδαιμονία τὴν περιμένει. Μία μεγάλη, μεγάλη θύρα ἦτο πρὸ αὐτῆς καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα της νὰ τὴν ἀνοίξῃ· ἡ καρδιά της ἔπαλλε πρὸ τοῦ ἀγνώστου· τί ἔκλειεν ἡ θύρα ἐκείνη; Κάποτε τῆς εἶχον εἶπει, ἀλλὰ δὲν ἐνθυμεῖτο οὐδὲ εἰξενε τίς καὶ πότε, ὅτι μέσα εἰς τὸν μαγευμένον ἐκεῖνον πύργον, τοῦ ὁποίου τὴν θύραν ἐζήτηι τώρα ν' ἀνοίξῃ, ἐκεῖ μέσα ἐκοιμάτο ἡ εὐτυχία...

Ε'

Ἦδη ἡ Μαρία εἰσῆρχετο εἰς τὸ στάδιον τῆς ἀναρρώσεως καὶ ἡ ἀδυναμία της ἐφαίνετο διπλασία ἢ κατὰ τὸ διάστημα τῆς νόσου της. Εἶχε καταντήσῃ νευρική· τὸ πᾶν τὴν ἠνώχλει καὶ ἰδίως ἡ ἰδέα τῆς ὑποχρεώσεως, τὴν ὁποίαν ὤφειλεν εἰς τὴν κυρίαν Μυριάδου· ἀλλ' ἡ εὐγενὴς οἰκοδόσποινα ἐθύμονεν ὁσάκις τῇ ἀνέφερε τὴν εὐγνωμοσύνην της καὶ ἐθύ-

μονε τόσον, ὥστε. . . τὴν ἐφίλει. Ἡ Μαρία ἐπεδίωκε τὸ φίλημα τῆς κυρίας Μυριάδου· εἴτε ἡ ἀδυναμία τῆς ἀναρρώσεως, εἴτε ὁ ἔρωσ ὅστις ἐξεχείλιζεν ἐν ἑαυτῇ, τῇ καθίστων ἀναγκαίαις τὰς θωπείας. Κάποτε ἐζήτησεν ἓνα μικρὸν καθρέπτην καὶ εἶδε τὴν μορφήν της. "Ω! τί φρίκη! ἦτο ὡχρὰ, ἰσχνή, ὀστεώδης. Καὶ ἡ κόμη της;

— Τί τὰ ἐκάματε τὰ μαλλιά μου;

— Τὰ ἔχω φυλαγμένα, ἀπήντησεν ἡ Ἀγγελική.

— Θέλω νὰ τὰ 'δῶ· φέρε μου τα, Ἀγγελική.

Ἡ δυστυχὴς κόρη ἠναγκάσθη τότε νὰ τῆς ὁμολογήσῃ τὴν ἀλήθειαν.

— Μοῦ τὰ ἔκλεψαν, Μαρία μου, μοῦ τὰ ἔκλεψαν.

Ἡ Μαρία ἐσιώπησε σκεπτικῇ καὶ λυπημένῃ· ἡ θέα τῆς μορφῆς της δὲν ἐξηλείφето ἀπὸ τὴν μνήμην της καὶ σχεδὸν ἡσχύνετο διὰ τὴν κατάστασιν της: Θὰ μ' εὐρίσκη πολὺ ἄσχημη, ἐσκέπτετο· ἂν εἶχα τοῦλάχιστον τὰ μαλλιά μου θὰ ἔκρυβην ἐκεῖνα τὴν ἀδυναμία μου.

Ἡ χαρὰ τοῦ Ἀνδρέου ἦτο ἀπερίγραπτος· ἔμενεν ὥρας δλοκλήρους εἰς τὸ δωμάτιόν της, τῇ ἀνεγίνωσκεν δλόκληρα βιβλία, διηγῆσεις, ἐφημερίδας, καὶ ἡ Μαρία ἠὺχαριστεῖτο βλέπουσα καὶ ἀκούουσα τὸν Ἀνδρέαν. Κάποτε ἐσκέπτετο: δὲν θὰ μ' ἀφήσουν καμμιά φορὰ μόνην μαζῇ του; θὰ τοῦ 'πῶ, θὰ τοῦ 'πῶ τόσα πολλὰ! Ἀλλ' ὅταν καμμίαν στιγμὴν ἔμενον μόνοι, δὲν ἐτόλμα ν' ἀνοίξῃ τὰ χεῖλη της.

Εἰς μίαν τοιαύτην στιγμὴν ὁ Ἀνδρέας τὴν ἠρώτησε:

— Δὲν μ' ἀγαπᾷς λοιπὸν καθόλου;

Ἡ Μαρία ἐθρομβήθη· ὅλον τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον τῆς ἀπέμενεν, ἀνῆλθε ραγδαίως εἰς τὴν κεφαλὴν της καὶ ἐνόμιζεν ὅτι μία χεὶρ ἐσφράγιζε τὰ χεῖλη της. Εὐτυχῶς τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠνοίχθη ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθεν ἡ Ἀγγελική· τὴν ἔσωσεν. Ἀλλὰ. . . διατί νὰ ἔλθῃ;

Τὸ ἐσπέρας, πρὶν ἀποκοιμηθῇ, ἔκαμνε σχέδια συνομιλίας καθ' ἑαυτήν. Εἶχε πεισθῇ ὅτι τῆς ἦτο ἀδύνατον νὰ τοῦ εἴπῃ ἀπ' εὐθείας ὅτι τὸν ἀγαπᾷ καὶ ἐσκέπτετο νὰ εὕρῃ κατάλληλον φράσιν, διὰ τῆς ὁποίας νὰ τοῦ φανερῶσῃ ἐμμέσως τὸ αἶσθημά της. Καὶ ἐπὶ τέλους, μίαν στιγμὴν εὐρέθησαν πάλιν μόνοι.

— Θὰ ἔκλαιες ἂν πέθαινα; τὸν ἠρώτησεν ἡ Μαρία.

— Ὁχι, τῆς ἀπήντησεν ὁ Ἀνδρέας μειδιῶν.

— Καὶ μήπως δὲν τὸ ξέρω; ἂν μ' ἐλυπώσουν θὰ ἤρχεςο νὰ μ' ἐβλεπες ὅταν ἐχθσανίζομουν εἰς τὸ κρεβάτι.

— Εἶνε ἡ δευτέρα φορὰ ποῦ μοῦ τὸ λέγεις αὐτό, Μαρία· ἔπρεπε νὰ ξέρης τί ὑπέφερα ἐγὼ καὶ πόσαις νύκτες ἔμεινα ἀγρυπνῶς ἀπ' ἐξῶ ἀπὸ τὴν πόρτα σου καὶ τί δάκρυα ἔχυνα ὅταν ἤκουα τὰ βογγητά σου!

— Ἀχ! δὲν μ' ἀφίνατε νὰ πεθάνω; εἶπε φιλαρέσκως ἡ Μαρία.

— Ἀν μ' ἀγαποῦσες τὸ μισὸ ἀπ' ὅ,τι σ' ἀγαπῶ ἐγὼ, δὲν θὰ τὸ ἔλεγες αὐτό.

Ἡ Μαρία ἐστράφη, ὥσεί καταληφθεῖσα ὑπὸ ἀνελπίστου θάρρους.

— Ἀκουσε, Ἀνδρέα, τοῦ εἶπε· δὲν εἰξεύρω ἂν σὲ ἀγαπῶ ἢ ὄχι,

αὐτὸ δὲν θὰ τὸ μάθῃς ποτέ· ἡ θέσις ὅμως εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκομαι δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ δεχθῶ τὸν ἔρωτά σου.

— Μαρία!

— "Αφῆσέ με νὰ τελειώσω. Εἶσαι νέος, νεώτατος· οἱ γονεῖς σου σέ λατρεύουν, σέ ἔχουν ὡς τὴν μόνην των ἐλπίδα· θέλουν νὰ σέ ἴδουν ἀποκαταστημένον διαφορετικὰ, μὲ μίαν κόρην πλουσίαν, ὠραίαν, νεωτέραν ἀπὸ μένα· καὶ δικαίως. Ποτὲ δὲν θὰ δεχθῶ ἐγὼ νὰ σβύσουν ὅλαι αὐταὶ αἱ ἐλπίδες των ἐξ αἰτίας μου· ὄχι, ποτέ. Οἱ γονεῖς σου μ' ἐκτιμοῦν καὶ μὲ ὑπολήπτονται· ἡ μαμά σου πρὸ πάντων μὲ λατρεῖ· τί θὰ ἔκαμνες ἐὰν ἦσο εἰς τὴν θέσιν μου; "Ετσι θὰ ἐπλήρουν τὴν ἀγάπην των; "Ὁχι, "Ανδρέα, σκέψου καλλίτερον καὶ μὴ θέλῃς νὰ θυσιάσῃς τὴν ἐλπίδα καὶ τὰ ὄνειρα τῶν γονέων σου. Εἶχα ἀποφασίσαι νὰ φύγω τὴν ἄνοιξιν, εἶνε ὅμως πολὺ, πολὺ ἕως τότε· δὲν πρέπει νὰ μείνω τόσους μῆνας ἀκόμη.

— Τί λέγεις, Μαρία!

— Πρέπει νὰ φύγω τώρα· ναί, ὅταν φύγω θὰ μὲ λησμονήσῃς, καὶ πρέπει νὰ μὲ λησμονήσῃς.

— "Ὅταν φύγῃς θ' ἀποθάνω. "Ὅλα ὅσα εἶπες διὰ τοὺς γονεῖς μου δὲν ἔχουν καμμίαν βᾶσιν. Οἱ γονεῖς μου θέλουν νὰ μὲ ἴδουν εὐτυχῇ καὶ ὅταν μάθουν ὅτι ἡ μόνη μου εὐτυχία εἶνε νὰ ζήσω μαζὶ σου, θὰ σέ κάμουν κόρη των, θὰ σέ κάμουν ἀδελφὴν τῆς "Αγγελικῆς μας. Χάριν τῆς "Αγγελικῆς, ἡ ὁποία σέ λατρεῖ, βγάλε ἀπὸ τὸν νοῦν σου αὐταῖς ταῖς ιδέαις, Μαρία. "Ω! ἂν εἴξευρες πόσο σ' ἀγαπῶ! . . .

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠκούσθη ἐλαφρὸς θόρυβος εἰς τὴν θύραν, ὅστις τοὺς ἠνάγκασε νὰ σιωπήσουν, καὶ νὰ παρατηρήσουν, τότε μόνον, ὅτι ἡ θύρα ἦτο ἡμιάνοικτος. Ταύτοχρόνως σχεδὸν εἰσῆλθεν ἡ "Αγγελικὴ εἰς τὸ δωμάτιον, συγκεκλιμένη, ταραγμένη· ἀόριστός τις δειλία ἀπετυποῦτο ἐπὶ τῆς μορφῆς της καὶ τὸ βλέμμα της προσηλοῦτο παραδόξως ὁτὲ μὲν ἐπὶ τῆς Μαρίας ὁτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ "Ανδρέου. Αἶφνης, ὥσει ἐμπνευσθεῖσα ὑπὸ ἀπροσδοκῆτου σκέψεως, ἐνηγκλίσθη τὴν Μαρίαν καὶ τὴν κατεφίλει, καὶ τὴν κατεφίλει. . .

*
* *

— Μοῦ ὑπεσχέθης πῶς ὅταν γείνω καλὰ θὰ μοῦ δεῖξῃς καὶ τι· νὰ λοιπὸν ποῦ ἔγινε καλὰ.

— "Ὁ "Ανδρέας ἐμειδίσαε, τὴν ἔλαβεν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὸ δωμάτιόν του· ἐπειτα ἤνοιξεν ἓν συρτάριον καὶ ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν τὴν κόμην της.

— Τὰ γινώριζεις αὐτά;

— "Ὡ! τὰ μαλλιά μου!

— Αὐτὰ εἶχα γιὰ μόνη μου παρηγορίαν ὅταν ἐσὺ ἦσων ἄρρωστη καὶ σὲ εἶχαν ὅλοι γιὰ πεθαμμένη.

Ἡ Μαρία τὰ ἠτένιζε μὲ θλίψιν:

— "Αχ! τὰ καυμένα μου τὰ μαλλᾶκια, ἐψιθύριζε· πῶς τ' ἀγαποῦσα, πῶς τὰ ἐκτένιζα καὶ πῶς τὰ ἐκαμάρον· ἐστὸν καθρέφτη! καὶ τώρα. . .

Λυγμοὶ διέκοψαν τοὺς λόγους της καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐγέμισαν ἀπὸ δάκρυα. Ἐφερε τὴν ἄψυχον κόμην της εἰς τὰ χεῖλη της καὶ τὴν ἐφίλει, τὴν ἐφίλει καὶ ἐκλαίει καὶ ἐσπόμενε μετ' αὐτὴν τὰ δάκρυά της. Τῆς ἐφαίνετο ὅτι ἦτο ἐν μέρος τῆς ζωῆς της, τῆς ἰδικῆς της ζωῆς, τὸ ὁποῖον ἦτο νεκρόν. Τὰ ἔθηκεν ὅλα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της καὶ ἐπῆγε πρὸ τοῦ καθρέπτου.

— Ἀχ! τὰ μαλλάκια μου, τὰ καυμένα μου τὰ μαλλιά! . . .

Ὅταν ἐστράφη, εἶδε γονυπετὴ πρὸ τῶν ποδῶν της τὸν Ἀνδρέαν, καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ, ὀρθὴν ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς ἀνοικτῆς θύρας, τὴν κυρίαν Μυριάδου, συγκεκινημένην. Ἡ Μαρία ἐταράχθη καὶ ἔρριψεν ἀπὸ τῶν χειρῶν της τὴν κόμην της· ὁ Ἀνδρέας ἐστράφη καὶ ἐκείνος καὶ ἠγέρθη ἀποτόμως ὀλοπόρφυρος ἀπὸ ἐντροπῆν.

Ἡ κυρία Μυριάδου, ἀκίνητος ὡς ἦτο ἐκεῖ, ἤνοιξε τὰς ἀγκάλας της καὶ δάκρυα ἐπλήρωσαν τοὺς ὀφθαλμούς της.

— Ἐλα, κόρη μου, ἔλα ἔστην ἀγκαλιά μου. Τὰ γνωρίζω ὅλα· μοῦ τὰ εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἠθέλησες νὰ ἐκμυστηρευθῆς, ἀλλ' ἡ ὁποία τὰ ἤκουσεν ὅλα. Ἡ καυμένη ἡ Ἀγγελικὴ! ἐνόμιζεν ὅτι δὲν θὰ ἤθελα νὰ συγκατανεύσω καὶ μετὰ παρακαλοῦσε γονατιστὴ! Ἐλα, χρυσὴ μου Μαρία, ἔστην ἀγκαλιά μου· ἔλα, Ἀνδρέα, καὶ σύ. . .

*
* *

Τὸ ἐσπέρας εἰς τὸ δεῖπνον, εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθητο καὶ ὁ πατὴρ τῆς Μαρίας καὶ τὸ ὁποῖον ἦτο εὐθυμότατον, ἡ Μαρία, ὠχρὰ ἀκόμη καὶ ἰσχνὴ ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν, ἐκάθητο πλησίον τοῦ μνηστῆρος της, τοῦ Ἀνδρέου, καὶ τῆς νέας ἀδελφῆς της, τῆς Ἀγγελικῆς, ἡ ὁποία δὲν ἔπαυε νὰ τὴν θαυμάζῃ καὶ νὰ τὴν ἐπαινῇ κατὰ τὴν συνήθειάν της.

(1897)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Σ Ε Μ Ι Α Π Ε Θ Α Μ Μ Ε Ν Η

Ἀδάχρυτο τὸ σῶμά Σου πηγαίνει
Στὴ σκοτεινὴ κι' αἰώνια κατοικία του,
Καὶ σὰν τὸν κλέφτη γλήγῳρα διαβαίνει
Κι' ὅλο ἀντηχεῖ τὸ γέλοιο ὀλόγουρά του.

Δὲν ἔρχεται κανεὶς, δυστυχισμένη,
Ποῦ σὲ βλέπει ἔς τὸ στρῶμα τοῦ θανάτου,
Καὶ τὸ ῥόδο ἔς τὴ λάσπη μέσα μένει
Ὅταν πάρῃ κανεὶς τὴν εὐωδιά του.

Ἐφύγανε ἀπὸ σὲ τὰ τὸς' ἀσκέρια,
Ποῦ κλειοῦσες μετ' ντροπῇ ἔς τὴν ἀγκαλιά Σου,
Κι' ἦταν γιὰ σὲ φαρμακερὰ μαχαίρια,

Ἀλλ' Ἐκεῖνος ποῦ ἀπόφυγε ἡ καρδιά σου,
Καὶ ὅπου ποτὲ δὲν ἄπλωσες τὰ χεῖρά,
Ἐρχεται τώρα ὡς μόνῃ συντροφιά σου.

(Ἀθήναι, Αὐγούστος 1897)

ΣΤ. ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ